

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

වාර්ෂික ආර්ථික විවරණය

2023 අංක 16 දරන ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු පනතෙහි 80(3) වගන්ති ප්‍රකාරව හියම වී ඇති ව්‍යවස්ථාපිත අවශ්‍යතාව සපුරාලමින් මෙම වාර්තාව ප්‍රකාශයට පත් කර ඇත.

2023

පිටපතක මිල

මහ බැංකු කවුන්ටරයෙන් මිලදී ගැනීමේ දී - පිටපතක මිල රුපියල් 700 යි.

ISBN 978-624-5917-61-7

ISSN 1391-359x

කොළඹ 12, සාන්ත බස්තියම කන්ද, අංක 20 දරන ස්ථානයේ පිහිටි සීමාසහිත ඇම්.ඩී.ගුණසේන මුද්‍රණකරුවෝ සහ (පුද්ගලික) සමාගම විසින් මුද්‍රණය කරන ලදුව, කොළඹ 01 ජනාධිපති මාවතේ, අංක 30 දරන ස්ථානයේ පිහිටි ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් පළ කරන ලදී.

**ආචාර්ය පී. නන්දලාල් විරසිංහ
අධිපති**

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව
30, ජනාධිපති මාවත,
කොළඹ 01, ශ්‍රී ලංකාව.

2024 අප්‍රේල් 10

ගරු ජනාධිපති රනිල් වික්‍රමසිංහ මැතිතුමා

මුදල්, ආර්ථික ස්ථායීකරණ සහ ජාතික ප්‍රතිපත්ති අමාත්‍ය
මුදල්, ආර්ථික ස්ථායීකරණ සහ ජාතික ප්‍රතිපත්ති අමාත්‍යාංශය
මහ ලේකම් කාර්යාලය
කොළඹ 01.

ගරු ජනාධිපතිතුමනි,

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ වාර්ෂික ආර්ථික විවරණය 2023

2023 අංක 16 දරන ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු පනතෙහි 80(3) වගන්ති ප්‍රකාරව,
මහ බැංකුව විසින්, සෑම මුදල් වර්ෂයක් අවසාන වී මාස හතරක කාල සීමාවක්
ඇතුළත තම ප්‍රතිපත්ති අරමුණු සහ මූල්‍ය පද්ධතියේ තත්ත්වය අවධාරණය කරමින්,
එම මුදල් වර්ෂය තුළ ආර්ථිකයේ තත්ත්වය පිළිබඳව මහ බැංකුවේ පාලක මණ්ඩලය
විසින් අනුමත කරන ලද වාර්තාවක් ප්‍රසිද්ධ කර, එය ගරු මුදල් අමාත්‍යවරයා මගින්
පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු ය. එම මුදල් වර්ෂය තුළ මහ බැංකුව විසින්
අනුගමනය කළ ප්‍රතිපත්ති පිළිබඳ සමාලෝචනයක් සහ තක්සේරුවක් එම වාර්තාවේ
ඇතුළත් විය යුතු වේ.

මෙම නීතිමය අවශ්‍යතාව සපුරාලමින්, 2023 වර්ෂයට අදාළව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ
පාලක මණ්ඩලය විසින් අනුමත කරන ලද මහ බැංකුවේ ප්‍රථම වාර්ෂික ආර්ථික
විවරණය මේ සමඟ ඉදිරිපත් කරමි.

මෙයට විශ්වාසී,

මූලික ආර්ථික දර්ශක

මූලික සමාජ දර්ශක

සමස්ත සාරාංශය

පිටුව

1.	සාර්ව ආර්ථික ප්‍රවණතා සහ මූල්‍ය පද්ධතියේ තත්ත්වය				
	සාරාංශය	1
1.1	උද්ධමනය සහ මිල ප්‍රවණතා	2
	1.1.1 උද්ධමනය	2
	1.1.2 මිල	11
	1.1.3 පාරිභෝගික මිල දර්ශක සහ ජීවන වියදම	12
	1.1.4 වැටුප්	13
1.2	මූර්ත අංශයේ ප්‍රවණතා	14
	1.2.1 ආර්ථික වර්ධනය	14
	1.2.2 නිෂ්පාදිතය	15
	1.2.3 වියදම	17
	1.2.4 ආදායම	18
	1.2.5 ජනගහනය, ශ්‍රම බලකාය සහ සේවා නියුක්තිය	18
	1.2.6 ආර්ථික යටිතල පහසුකම්	19
	1.2.7 සමාජ යටිතල පහසුකම්	23
1.3	මුදල් අංශයේ ප්‍රවණතා	25
	1.3.1 දේශීය මුදල් වෙළඳපොළ ද්‍රවශීලතාව සහ කෙටි කාලීන පොලී අනුපාතික	25
	1.3.2 වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික	26
	1.3.3 ණය සමස්ත	29
	1.3.4 මුදල් සමස්ත	31
1.4	විදේශීය අංශයේ ප්‍රවණතා	34
	1.4.1 ගෙවුම් තුලනය	35
	1.4.2 අන්තර්ජාතික ආයෝජන තත්ත්වය, සංචිත වත්කම් සහ සමස්ත ශේෂය	44
	1.4.3 විදේශීය ණය සහ ණය සේවාකරණ ගෙවීම්	46
	1.4.4 විනිමය අනුපාතිකයේ හැසිරීම	49
1.5	මූල්‍ය අංශයේ ප්‍රවණතා	52
	1.5.1 බැංකු අංශය	56
	1.5.2 බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන අංශය	60
	1.5.3 මූල්‍ය වෙළඳපොළ කාර්යසාධනය	67
	1.5.4 මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය	69
	1.5.5 මූල්‍ය යටිතල පහසුකම්	70

				පිටුව
1.6	රාජ්‍ය මූල්‍ය අංශයේ ප්‍රවණතා	75
1.6.1	ප්‍රධාන රාජ්‍ය මූල්‍ය ශේෂයන්	75
1.6.2	රජයේ ආදායම, වියදම සහ ශුද්ධ ණය දීම	76
1.6.3	අයවැය හිඟය මූල්‍යනය	78
1.6.4	මධ්‍යම රජයේ ණය සහ රාජ්‍ය ණය	79
1.6.5	මධ්‍යම රජයේ ණය සේවාකරණ ගෙවීම්	82
2.	මහ බැංකුවේ ප්‍රතිපත්ති පිළිබඳ සමාලෝචනය			
	සාරාංශය	83
2.1	මුදල් ප්‍රතිපත්ති රාමුව	84
2.2	මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය සහ ක්‍රියාමාර්ග	84
2.3	විදේශීය අංශයේ ප්‍රතිපත්ති	88
2.3.1	විනිමය අනුපාතික ප්‍රතිපත්තිය	88
2.3.2	විදේශ විනිමය සීමා කිරීම් සහ ප්‍රාග්ධන ප්‍රවාහ කළමනාකරණ ක්‍රියාමාර්ග	89
2.3.3	ආනයන සීමා ලිහිල් කිරීම	90
2.4	මූල්‍ය අංශයේ ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග	91
2.4.1	සාර්ව විවක්ෂණශීලී අධිකාරිය නම් කිරීම	91
2.4.2	බලපත්‍රලාභී බැංකුවලට අදාළ ප්‍රතිපත්තිමය ක්‍රියාමාර්ග	92
2.4.3	බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් සහ විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම් සම්බන්ධිත ප්‍රතිපත්ති	93
2.4.4	රාජ්‍ය ණය කළමනාකරණ ප්‍රතිපත්ති	93
2.4.5	මූල්‍ය අන්තර්ගතභාවය සඳහා ප්‍රතිපත්ති	97
2.4.6	ගෙවීම් සහ පියවීම් පද්ධති සඳහා වන ප්‍රතිපත්ති	97
2.4.7	මුදල් විශුද්ධකරණය වැළැක්වීම සහ ත්‍රස්තවාදයට මුදල් සැපයීම මැඩපැවැත්වීම	98
2.4.8	මූල්‍ය පාරිභෝගික ආරක්ෂණ ප්‍රතිපත්ති	103
2.4.9	තැන්පතු රක්ෂණය සහ මූල්‍ය ආයතනවල නිරාකරණ පිළිබඳ ප්‍රතිපත්ති	103
2.4.10	මූල්‍ය අංශයේ ප්‍රතිපත්ති ප්‍රතිසංස්කරණ	104
2.4.11	අනෙකුත් ප්‍රතිපත්ති	104
3.	සාර්ව ආර්ථික ඉදිරි දැක්ම			
	සාරාංශය	117
3.1	ගෝලීය ආර්ථික පරිසරය සහ ඉදිරි දැක්ම	118
3.2	දේශීය ආර්ථිකයේ ඉදිරි දැක්ම	119
3.2.1	උද්ධමනය පිළිබඳ ඉදිරි දැක්ම	119
3.2.2	වර්ධන අපේක්ෂා	122
3.2.3	මුදල් අංශයේ ඉදිරි දැක්ම	124
3.2.4	විදේශීය අංශයේ ඉදිරි දැක්ම	125
3.2.5	මූල්‍ය අංශයේ ඉදිරි දැක්ම	129
3.2.6	රාජ්‍ය මූල්‍ය අංශයේ ඉදිරි දැක්ම	130
සංඛ්‍යාලේඛන පරිශීෂ්ටය				
විශේෂ සංඛ්‍යාලේඛන පරිශීෂ්ටය				

1. සාර්ව ආර්ථික ප්‍රවණතා සහ මූල්‍ය පද්ධතියේ තත්ත්වය					
1.1	සාර්ව ආර්ථික ක්‍රියාකාරිත්වය (2018-2023)	6
1.2	උද්ධමනයේ හැසිරීම (වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය)	11
1.3	කර්මාන්ත මූල්‍ය අනුව ස්ථාවර මිල (2015) යටතේ දළ ජාතික ආදායම	15
1.4	පවත්නා වෙළඳපොළ මිල අනුව සමස්ත ඉල්ලුම සහ ඉතුරුම්	17
1.5	පවත්නා වෙළඳපොළ මිල යටතේ ආයතනික අංශ අනුව ආදායම් සංරචක	18
1.6	කුටුම්භ ජනගහනය, ශ්‍රම බලකාය සහ ශ්‍රම බලකා සහභාගිත්වය	19
1.7	පොලී අනුපාතිකවල හැසිරීම	28
1.8	මුදල් සමස්තවල ප්‍රවණතා	32
1.9	ජංගම සහ ප්‍රාග්ධන ගිණුම	34
1.10	වෙළඳ භාණ්ඩ ක්‍රියාකාරිත්වයෙහි සාරාංශය	36
1.11	වෙළඳ මිල අනුපාතයෙහි සාරාංශය (2010=100)	38
1.12	ශ්‍රී ලංකාව වරණීය සහ නිදහස් වෙළඳ ගිවිසුම් යටතේ සිදු කළ අපනයන	40
1.13	මූල්‍ය ගිණුම	43
1.14	අන්තර්ජාතික ආයෝජන තත්ත්වය (සාරාංශය)	45
1.15	දළ නිල සංචිත, මුළු විදේශීය වත්කම් සහ සමස්ත ශේෂය	46
1.16	නොපියවා ඉතිරිව ඇති විදේශීය ණය	48
1.17	විදේශීය ණය සේවාකරණ ගෙවීම්	49
1.18	විනිමය අනුපාතික වෙනස්වීම්	50
1.19	නාමික සහ මූර්ත සඵල විනිමය අනුපාතික	52
1.20	මූල්‍ය අංශයේ සමස්ත වත්කම්	56
1.21	බැංකු අංශයේ වත්කම් සහ වගකීම් සංයුතිය	57
1.22	බැංකු අංශයේ තැන්පතු සංයුතිය	57
1.23	බැංකු අංශයේ ලාභදායීත්වය	59
1.24	බැංකු අංශයේ නියාමන ප්‍රාග්ධන සංයුතිය	60
1.25	සේවක අර්ථසාධක අරමුදලෙහි කාර්යසාධනය පිළිබඳ වසර පහක සාරාංශය	67
1.26	රාජ්‍ය මූල්‍ය කටයුතු පිළිබඳ සම්පිණ්ඩනය	75
1.27	මධ්‍යම රජයේ නොපියවූ ණය (වසර අවසානයේ දී)	81
2. මහ බැංකුවේ ප්‍රතිපත්ති පිළිබඳ සමාලෝචනය					
2.1	දේශීය ණය ප්‍රශස්තකරණ ක්‍රියාවලියෙහි සාරාංශය	97
3. සාර්ව ආර්ථික ඉදිරි දැක්ම					
3.1	ගෝලීය ආර්ථික ප්‍රවණතා සහ ඉදිරි දැක්ම	118
3.2	කෙටි කාලීන සාර්ව ආර්ථික පුරෝකථන	121

1. සාර්ව ආර්ථික ප්‍රවණතා සහ මූල්‍ය පද්ධතියේ තත්ත්වය					
1.1	ශ්‍රී ලංකාවේ උද්ධමනයේ මෑත කාලීන හැසිරීම	3
1.2	ජීවන වියදම, පාරිභෝගික මිල දර්ශකය සහ උද්ධමනය	13
1.3	2023 වසරේ අවිධිමත් පෞද්ගලික අංශයේ නාමික වැටුප් ප්‍රමාණ දර්ශකයේ විචලන	14
1.4	වාර්ෂික ද.දේ.නි. වර්ධන අනුපාතික	15
1.5	2023 වසරේ ආර්ථික කටයුතුවල වර්ධනය	16
1.6	විදුලිබල හා බලශක්ති අංශයේ ප්‍රවණතා	21
1.7	ප්‍රධාන ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික, බර්ත සාමාන්‍ය ඒකමණ මුදල් අනුපාතිකය සහ එක්දින මුදල් වෙළඳපොළ ද්‍රවශීලතාව	26
1.8	තෝරාගත් වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතිකවල හැසිරීම	27
1.9	රජයේ සුරැකුම්පත් සඳහා ද්විතීයික වෙළඳපොළ ඵලදා වක්‍රය	29
1.10	බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශයට ලබා දුන් ණය	30
1.11	බැංකු පද්ධතියෙන් රජයට ලබා දුන් ශුද්ධ ණයෙහි වාර්ෂික වෙනස	31
1.12	පුළුල් මුදල් සැපයුමේ (M_2) වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය සඳහා තුඩු දුන් සාධක	33
1.13	විදේශීය අංශයේ සුවිශේෂී කරුණු	35
1.14	ජංගම ගිණුමේ ශේෂය සහ එහි සංයුතිය	36
1.15	අපනයන සංයුතිය	37
1.16	ආනයන සංයුතිය	38
1.17	රටවල් අනුව වෙළඳ ශේෂයන්	39
1.18	මූල්‍ය ගිණුම	43
1.19	අන්තර්ජාතික ආයෝජන තත්ත්වය	44
1.20	සංචිත වත්කම් තත්ත්වයෙහි ප්‍රධාන සංරචක	45
1.21	නොපියවා ඉතිරිව ඇති විදේශීය ණය	47
1.22	දේශීය විදේශ විනිමය වෙළඳපොළ වෙත මහ බැංකුවේ මැදිහත්වීම සහ වාර්ෂික සාමාන්‍ය විනිමය අනුපාතිකය	50
1.23	විනිමය අනුපාතික අතිප්‍රමාණය වීම / අවප්‍රමාණය වීම	51
1.24	සඵල විනිමය අනුපාතික දර්ශක (2017=100) - මුදල් වර්ග 24 පැස අනුව	51
1.25	බැංකු අංශයේ ශේෂ පත්‍ර නොවන අයිතම (2023 අවසානයට)	58
1.26	බැංකු අංශයේ ලාභදායීත්ව දර්ශක	59
1.27	බැංකු අංශයේ ප්‍රාග්ධන අනුපාත	60
1.28	2022 සහ 2023 වසර සඳහා බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් සහ විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම් අංශයේ සේවාවන් අනුව සපයන ලද සමස්ත ණය සහ අත්තිකාරම් (දළ)	64
1.29	2023 වසරේ විවට වෙළඳපොළ කටයුතු, නිත්‍ය පොලී අනුපාතික කොරිඩෝව සහ මුදල් වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතිකවල හැසිරීම	68
1.30	මිල දර්ශකවල විචලනයන් සහ වෙළඳපොළ ප්‍රාග්ධනීකරණය	69
1.31	කොටස් වෙළඳපොළෙහි විදේශ සහභාගීත්වය	69
1.32	සුළු පරිමාණ ගනුදෙනුවල ප්‍රමාණය	70
1.33	රාජ්‍ය ආදායමේ සංයුතිය - 2023	76
1.34	රාජ්‍ය ආදායම, වියදම සහ ප්‍රධාන රාජ්‍ය මූල්‍ය ශේෂයන්	77
1.35	රාජ්‍ය පුනරාවර්තන වියදමේ සංයුතිය - 2023	78
1.36	මධ්‍යම රජයේ නොපියවූ ණය	80
1.37	මධ්‍යම රජයේ ණය සේවාකරණ ගෙවීම් (ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස)	82
3. සාර්ව ආර්ථික ඉදිරි දැක්ම					
3.1	කොළඹ පාරිභෝගික මිල දර්ශකය මත පදනම් වූ මතුපිට උද්ධමනයේ පුරෝකථන (කාර්තුමය සාමාන්‍ය, වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය, %)	120
3.2	කාර්තුමය මූල්‍ය දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ වර්ධනයෙහි පුරෝකථනය (වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය, %)	123

විශේෂ සටහන්

පිටුව

1.	සැපයුම් අංශයේ උද්ධමනය හේතුවෙන් මුදල් ප්‍රතිපත්තියට වන බලපෑම	7
2.	ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලේ විස්තීර්ණ ණය පහසුකම් වැඩසටහන - ප්‍රගතිය පිළිබඳ යාවත්කාලීන කිරීමක්	53
3.	තිරසාර ආර්ථික සංවර්ධනයට සහාය වීම සඳහා බලපත්‍රලාභී බැංකු තුළ ව්‍යාපාර යළි පණගැන්වීමේ ඒකක පිහිටුවීම	61
4.	වෙළඳපොළ හැසිරීම අධීක්ෂණය: මූල්‍ය පද්ධතියේ විශ්වාසය පවත්වා ගැනීම	73
5.	ශ්‍රී ලාංකීය මූල්‍ය සාක්ෂරතා මාර්ගෝපදේශය (2024-2028): මූල්‍ය සාක්ෂරතාවයේ පිරිපුන් ශ්‍රී ලංකාවක් කරා	94
6.	ශ්‍රී ලංකාවේ මුදල් විදේශීකරණය වැළැක්වීමේ සහ ක්‍රස්තවාදයට මුදල් සැපයීම මැඩපැවැත්වීමේ රාමුව සම්බන්ධයෙන් වූ අන්‍යෝන්‍ය ඇගයීම් 2025: එහි ජාතික වැදගත්කම	99
7.	ශ්‍රී ලංකාවේ විදේශීය ජංගම ගිණුමෙහි ප්‍රවණතා වඩාත් තිරසාර කිරීම විශේෂාංග සටහන - ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් ක්‍රියාත්මක කරන ලද හෝ ඊට අදාළ ප්‍රධාන ආර්ථික ප්‍රතිපත්තිමය ක්‍රියාමාර්ග	126 106

සංඛ්‍යාලේඛන පරිශීලිතය

සංඛ්‍යා සටහන

1. මූර්ත අංශය

කර්මාන්ත මූල්‍ය අනුව දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය	1
ජනගහනය, ග්‍රම බලකාය සහ විදේශ සේවා නියුක්තිය	2
කොළඹ පාරිභෝගික මිල දර්ශකය (කො.පා.මි.ද., 2021=100)	3
ජාතික පාරිභෝගික මිල දර්ශකය (ජා.පා.මි.ද., 2021=100)	4
වැටුප් ප්‍රමාණ දර්ශක	5

2. විදේශීය අංශය

අපනයන සංයුතිය	6
ආනයන සංයුතිය	7
අපනයන වෙළඳ දිශාව	8
ආනයන වෙළඳ දිශාව	9
ගෙවුම් තුලනය ජංගම ගිණුම	10
ගෙවුම් තුලනය මූල්‍ය ගිණුම	11
අන්තර්ජාතික ආයෝජන තත්ත්වය	12
නොපියවා ඉතිරිව ඇති විදේශීය ණය	13
විනිමය අනුපාතිකයේ හැසිරීම (විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් ඒකකයකට රුපියල් අගය)	14

3. රාජ්‍ය මූල්‍ය අංශය

ආර්ථික වර්ගීකරණය අනුව රාජ්‍ය මූල්‍ය කටයුතු	15
මධ්‍යම රජයේ නොපියවූ ණය (වසර අවසානයේ දී)	16

4. මුදල් අංශය

පවත්නා වෙළඳපොළ මිල අනුව දළ දේශීය ප්‍රාග්ධන සම්පාදනය	17
මූල්‍ය ශක්තිමත්භාවය පිළිබඳ දර්ශක බැංකු අංශය	18
බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් පිළිබඳ තොරතුරු	19

විශේෂ සංඛ්‍යාලේඛන පරිශීලනය

සංඛ්‍යා සටහන

1. මූර්ත අංශය					
ජනගහනය සහ ශ්‍රම බලකාය	1
ජාතික නිෂ්පාදිතය	2
මිල	3
2. විදේශීය අංශය					
ගෙවුම් තුලනය	4
සංචිත, මුළු විදේශීය වත්කම්, විදේශීය ණය සහ විනිමය අනුපාතික	5
3. රාජ්‍ය මූල්‍ය අංශය					
රාජ්‍ය මූල්‍ය කටයුතු	6
මධ්‍යම රජයේ ණය	7
4. මුදල් අංශය					
මුදල් සමීක්ෂණය (M_{2b})	8
පොලී අනුපාතික	9

සංඛ්‍යා සටහන් සඳහා අදාළ විග්‍රහ හා විස්තර සටහන්

පහත දැක්වෙන පොදු සටහන් එක් එක් සංඛ්‍යා සටහනෙහි පාදක සටහන් සඳහා පරිපූරක වෙයි.

- සම්පූර්ණත්වය සඳහා සමහර සංඛ්‍යා සටහන්වල තාවකාලික සංඛ්‍යාවන් ඇතුළත් කොට ඇත.
- ඇතැම් සංඛ්‍යා සටහන්වල සංඛ්‍යාවන් ආසන්නම පූර්ණ සංඛ්‍යාවට දක්වා ඇත. එබැවින් දක්වා ඇති එකතුවෙහිත්, සංඛ්‍යා එකතු කළ විට ලැබෙන මුළු එකතුවෙහිත් සුළු වෙනස්කම් පැවතිය හැක.
- කලින් පළ කොට ඇති සංඛ්‍යාවන්ගෙන් වෙනස් වන්නේ, පසුව කළ සංශෝධන නිසාය.
- වරහන් තුළ සඳහන් කර ඇති සංඛ්‍යා සෘණ වටිනාකම් වේ.
- පහත සඳහන් සංකේතයන් යොදා ඇත.

...	=	සැලකිය යුතු නොවේ
-	=	නැත
ලැ.නො.	=	ලැබී නොමැත